

Szegedi kis tükrök

Kis komédiák.
SZEGED, október 10.

Vasárnap van, iszonyúan mozgalmas nap, kormányzó látogatás, egyetemavatás, megőrlik bennem az erőt s figyelmet és valami könnyebb, kevésbé gondolkodtató esemény után kutatok. Nagy, felfedező utam a Mars-terre vezet, hol sípoló, tülkölő, nyivákoló embertömegre találok, amely a saját macskazenéjének ritmusától bódultan imbolyog a felrugdosott por felegeiben. Ugy érzem otthon vagyok. Gondtalanság. Lábam használatlanul lógnak le törzsemről: visz a tömeg, robajos, rázós hullámmokkal a skatulyaszerű sátrak előtt. Ugy érzem, hogy kis életem gügye vándorlása csak azért volt, hogy ide ma eljussak és belepillantsak valónk mélyére, minden dolgok lényegtelen lényegére. Mert a világ összképét mutogatják ezek a kopott putrik, a világ értelmét, üdörét. És pedig:

Egy pillantás az őserők renetegébe

Éles kúrtzó hasit a fülembé. Lángoló vaskarikát forgat egy komornyiknak öltözött egyén. Mellette egy szőke komédiás szorgalmasan raccsolva tartja tudományos előadását az állatszeliidítés törvényeiről.

— Mélyen tisztelt uhai! Ma máh nem vagyunk az ókohban, amikoh a kehesztény hívőket Ného császáh a kiéhezett vadállatok mahtalékává dobtá. Ma máh nem ezeknek a hettenetes cihkuszi mutatványoknak a kohát éljük, ma a mi kezeinkben vannak a vadállatok. Tessék meg nézni ezt az uhat itt, ezt az állatszeliidítőt (a komornyikra mutat), ez előtt a legvadabb vadállat is olyan szelid, hogy kenýhhe lehetne kenýni. Ez máh kultuhát jelent, a legmagasabb kultuhát. Ez az uh itt nemzetközi dijbihközást végez az önök szemei előtt a bahna medvével, továbbá a leghajmehesztőbb mutatványokat végzi az óhiászigyó kahmai közölt. Ez nem vicc, ez nem család, ide csak az jöjjön be, aki kultuhát akah! Most átadom a művészeknek a kancsukat és ezt a bevolvehit, hogyha valamelyik állat megvadulna mégis, egy duhanással végeznit lehessen vele. Tessék tehát... Folyvást...

Jákó a majomember.

Másik sátor elé lők az áradat. Jákó a majomember. Félig majom, iélig ember. Aki ehhez hasonlót már életében látott, annak ezer korona jutalmat fizetünk. Eme hosszú cégerzet alatt verbenforgó szemekkel hadonászik egy ingujjra vetkőzött kisbíró. Ebben a minőségében kidobolja a következőket:

— Közhirre téletik, hogy megérkezett a világ legirtózatossabb törzszülöttje, Jákó, a majomember. Aki őt meglátja, az három napig sem aludni, sem enni nem tud. Ilyen még nem volt, anya még ilyet nem szült... A majomembert a legcsótétebb Afrika partjairól székelták Magyarországra alig egy esztendővel ez előtt és azóta izgalomba tartja az egész tudományos világot. Ára a ragadozó gorillához hasonlít, a keze a legpuhább női kacsó. Mit mondjak még önöknek, tisztelt nagýérdemű közönség? Mondanom nincs mit többet, beszéljen helyettem a tett: tessék, a zene megadja a jelt, Jákó előveszi a jakóját és ez mindössze öt koronába kerül.

A szudáni karaván.

Bus dana hallszik felém. A szomszéd sátor dobogóján fekete emberek jajgatnak keserű és méla dallamosan:

Jále ámajin simóoni

Luvallé malanzsa sziszini...

Ez az ugynevezett szudáni karaván, amely Madagaskárról származott hozzánk. Mindössze három tagból áll: Ali Mohamed főnök, a sérthetetlen fakir, neje, a bigámia ikernő, a világ legjobb hasztáncmutatója és fia, a 12 esztendősi bikaölő Jázon. Mellettük sorakozik Jolánka, a "láncból és bilincsből kibuvó királynő". Kibuvó nincs: bemegyek. Uraim! Az első mutatványos, Ali Mohamed, élesen viccsorítja a fogát. A szerény sátor közepét betölti rettegett alakja, amint Magyarka cigarettákat varázsol elő a köldökéből. A fekete bűvész után b. neje lejt szíriai táncokat, miközben egy tarantella dobbal kíséri magát. De megmozdult a bikaölő Jázon, mire megremültem és átsaptam a mult időbe. Szegény, szép szőke Jolánka szírmok és bilincsek közül kibuvó halovány arcában nem sokáig gyönyörködhettem. Jázon bikaölő kését megcsóválta háromszor a levegőben, de én már az egyik ringlispil csikóján nyargaltam reszkető jákóval. Jolánka, óh! Vi-szanézek. A szudáni oázis ponyváit mögöl egy piszkos zsebkendő int felém kettőt.

Azóta ugýis tudom, hogy szerelmi bánatomban halok meg. Csak az vigasztal, hogy a lövöldében egy cigarettatárcát nyertem, Vilmos császár és a török szultán arcképével. Ez az egyetlen háborús emlékem.

Robótróp.

Szegedi egyetem ünnepélyes megnyitása

— Horthy kormányzó látogatásának második napja. —

SZEGED, október 10.
(Saját tudósítónktól.)

A kormányzó látogatás második napja alatt is talpon volt az egész város. Ez a vasárnap egyébként Szeged város történelmének egyik legjelentősebb dátuma: ünnepélyes keretek között megnyitották az egyetemet és átadták rendeltetésének. A szívet-leket gyönyörködteő akiushoz Budapestről Szegedre érkezett dr. Vass József kul'uszminiszter, dr. Tóth Lajos államtitkár, gróf Teleki Pál, a város nemzetgyűlési képviselője és Zadravecz István tábori püspök is.

Az ünnepély istentisztelettel kezdődött a rókusai templomban, majd az egyetemi tanács, a tanári kar és a notabilitások csoportja az egyetemi központi épülete elé vonult. A Dugonics-terén ekkor már több ezer főnyi közönség és a középiskolai diákok sora várt zászlók alatt az érkezőkre, elsősorban Horthy Miklós kormányzóra.

A rókusai templom felől jövő fogatok egymásután gördültek a központi épület bejárója elé. Az elsőből a festői díszruhákba öltözött dr. Menyhárt Gáspár rektor és a négy dékán szállt ki az egyetem tanárai kíséretében. Az utánuk jövő kocsikból díszmagyaros urak léptek a kapu előtt csoportosulók közé és mind élénkebbé vált a sürgés-forgás. A városi urak, főispán, magyarruhás hölgyek, egyetemi hallgatók, a papság, kalonáság és egyéb polgári meghívottak vártak elhelyezésre, ami nagynehezen sikerült is. Nemsokára feltűnt a kormányzó és a kíséretének kocsisora. Elsőből most is Szalay és Bottka főkapitányok ugrottak ki kocsijukból, kiket a szárnysegédek és testőrök követtek. Néhány pillanat múlva, hangos éljenzés közben, folytonosan tisztelgve, feszes, katonás léptekkel ért a Nagyur a központi egyetemi épület aulájába, ahol a részére fenntartott helyet foglalta el. A vele szemben álló Zadravecz püspök nyomban belekezdett ünnepi beszédébe és megkezdődött a felszentelés. Utána Raffay Sándor református püspök szentelte fel a tudományok legújabb hajlékát.

A második emeleten lévő díszterembe mentek ezután és az előzetesen beosztott helyeket foglalták el a kormányzó, kísérete, a helybeli notabilitások, az egyetemi tanács, a tanári kar és a több mint 100 főnyi közönség.

Menyhárt rektor mondotta el a magyar hiszekegyet, mely után a kormányzó a következő szavak kíséretében adta át rendeltetésének a szegedi egyetemet:

— „A magyar királyi Ferenc József-Tudományegyetemet új székhelyén rendeltetésének átadom és megengedem a közgyűlés megnyitását. Isten bőséges áldását kérem tudományos és nemzetnevelő munkájukra.”

Menyhárt rektor ezután szép beszéddel nyitotta meg az 1921/22. tanévet, mely az egyetem 49-ik működési éve. Majd sorba vette mindazokat, akiknek az egyetem elhelyezését illetőleg köszönettel tartoznak. Utána dr. Schneller István volt prorektor megtartotta beszámolóját, majd ismét Menyhárt rektor beszélt és a jövő évi programot ismertette, melyből az alábbi nagyjelentőségű szavakat idézzük:

— Mi, magyarok nem elégedhetünk meg pusztán a tudományok művelésével, nem lehet egyedüli célja az egyetemnek, hogy tudományt közöljön az ifjúsággal, a

gyakorlati élettel is kapcsolatot kell teremteni. Gazdasági szakiskoláink tanárainak tudományos kiképzése sincs biztosítva kellőképpen addig, amíg a hazai egyetemeket a mezőgazdasági tudományok intenzív művelésére meg nem nyitjuk. A magyar egyetemnek sajátos nemzeti feladatait pedig abban látom, hogy a társadalmi életben magára veszi a nemzetnevelés szerepét. Művelődési intézményeket, társadalmi alakulatokat kell, hogy termékenyítsen, magyar nemzeti szellem terjesztésében tevékenyen részt vegyen. Nagyon fontosnak tartja azonkívül internátusok létesítését, amelyek az egyetemi ifjúságnak meleg otthont biztosítanak. Meg kell építenünk az erkölcs országutját. Ezen az uton roboghatott be a nemzet diadalszekerére a boldogulás és majdan a dicsőség, a régi nagyság vérmezejére, ahova adja Isten, hogy mihamarabb eljuthasson!

— Ujólát is megköszönöm Kormányzó Urunk Ófelméltóságának a magcs kitüntetését, amelyben minket részesíteni kegyeskedett. Köszönöm kedves vendégeinknek szíves megjelenésüket, ezzel az 1921/22. tanévet, amely egyetemünknek 49-ik éve, Szeged város egyetemi tanévének pedig bizonyára sok századot megnyitó elseje, — Isten nevében ezennel megnyitom.

Beszédét az üdvözlő beszédek hosszú sora követte. Szádeczky Lajos nemzetgyűlési képviselő, Somogyi polgármester, dr. Márky Sándor, Kiss János egyetemi tanár, dr. Kenyeres Balázs orvoskari dékán, Klein Pál, a pozsonyi egyetem rektora, Kanyó Béla szigorló orvos, Kovács Andor kecskeméti jogakadémiai tanár, Jankó Ágost, a szomszédos törvényhatóságok képviselője, dr. Szalay József, a Dugonics Társaság elnöke és Jancsó Benedek, a Népies Irodalmi Társaság nevében üdvözlő az egyetemet. Ezután Menyhárt rektor mondott az üdvözlésekért köszönetet és megnyitotta a tanácsulást.

Horthy kormányzó és kísérete ekkor a közönség éljenzésétől kísértén a körlet sportversenyére hajtattak, míg az egyetem tanácsa 12 jogászt, bölcsészt és medikust avatott doktorrá. Az egyetem megnyitási ünnepsége ezzel véget is ért.

Díszközgyűlés a városházán.

Délután öt órakor a város köz-törvényhatósága tartott díszközgyűlést a városházán. A zsufolással megtelt közgyűlési teremben ott láttuk többek között Zadravecz István tábori püspököt, az egyetem rektorát és tanácsának tagjait.

Somogyi Szilveszter polgármester nyitotta meg a díszközgyűlést, üdvözlölte a megjelenteket, különösen meleg szavakkal emlékezve meg az egyetem rector magnificusáról.

A polgármester szavaira dr. Menyhárt Gáspár rektor válaszolt. Nagy sikert aratott beszédét azzal fejezte be, hogy Szeged nemcsak a muliban, hanem a jövőben is a nemzet büszkesége lesz.

Gadl Endre kultúratanácsnok beszélt ezután azokról az áldozatokról, melyet Szeged évtizedeken keresztül hozott azért, hogy egyetemet kapjon. Majd bejelentette, hogy a szegedi és ujszegedi kendergyárak, Back Bernát, Hoffmann Ignác, a Keresztény Gazdasági Bank, a Dél-Szövetség, Kenderesi György és a SZÁK nagyobb anyagi segítséget ajánlottak fel a szűkölködő egyetemi hallgatók támogatására.

Jancsó Benedek tanár a székely fiúk támogatására hívta fel a város közönségét.

Kovács Gábor mondott ezután a székely egyetemi hallgatók nevében gyönyörű beszédet, majd dr. Tóth Imre a Katolikus Kör nevében bejelentette, hogy a vezetése alatt álló kör szintén kiveszi részét a diákok

felsegítéséből. Dr. Kószó István lelkes beszéde után, a mindvégig lelkes hangulatú díszközgyűlést Somogyi polgármester szavai zárták be.

Bankett.

Este 250 terítékes bankettet rendezett a Kass-szállóban az egyetem. A jó hangulatot a meghívott hölgyek és az egyetemi ifjúság jelenléte csak növelte.

Az egyetem felavató ünnepsége ezzel befejeződött és teljesedésbe ment egy régi vágy: Szeged egyetemi város.

Eltemették Ujlaki Antalt

SZEGED, október 10.
(Saját tudósítónktól.)

Az egész város osztatlan részvétele mellett temették el vasárnap délután hirtelen elhalt kollégánkat, Ujlaki Antalt, a Szegedi Friss Ujság egyik megalapítóját és évtizedeken keresztül volt szerkesztőjét. A temetésen óriási számmal jelentek meg az elhunyt tisztelői, akik között többek között ott láttuk dr. Somogyi Szilveszter polgármestert, dr. Szalay József kerületi főkapitányt, dr. Kószó István nemzetgyűlési képviselőt. A Dugonics-Társaság, a Szegedi Ujságírók Egyesülete és még több társadalmi egyesület testületileg jelent meg a temetésen.

A gyászszertartást id. Bereczk Sándor ref. lelkész végezte, ennek befejeztével Móra Ferenc a Dugonics-Társaság nevében mondott költői szónyalású búcsuztatót. A Szegedi Ujságírók Egyesületének nevében Balla Jenő hírlapíró, a Szeged munkatársa a következő könnyekig megható beszédet mondotta:

— Őszi hervadás idején, amikor bágyadtan mosolyog már a nap az égről, távoztál el a sorainkból édes testvérünk, fáradtságos munkánk, nehéz küzdelmeink, jóra való törekvéseink osztályos társa: Ujlaki Antal. A nagyszerű előretörésnek, a közjavát szolgáló akarásnak immár vége van; befejeztél a keserves élet utolsó riportját és pihenni térsz, aki itt a földön nem pihentél soha. Gyermekkorod óta dolgoztál, lóhólva, verejtékezve, egyre csak munkálkodtál, de nem pusztán azért, hogy a létfentartás eszközeit megszerezd, de hogy a kultúra, az ipar, a kereskedelem előrehaladását, kifejlését előmozdítsd és hogy embertársaid sorsán segíthess. Hálát, elismerést soha se vártál és nem is kerestél, mert tudván tudtad, hogy ujságíró végezt, hogy maga mindig szonjuhoz-zék és mindig a mások szomját oltogassa. Ujságíró sorsod is, amibe te is beletöröttél és ha az esztendőnk során a szivedet sokszor meg is vérezte a hálátlanság tüskéje, te csak mentél a magad után, mindig előre és tovább is tartottad a be-esett válladat, hogy rajta sokan felemelkedhessenek.

Több mint három évtizedes ujságírói multad után kihullott munkáskezedből a toll, amellyel buzgón, hívón, egy jobb reménybe vetett hittel irtad mindazt, ami a magyarságnak keserves bánata és kevés öröme volt. Már nem sietsz a legkisebb hír után sem; lehorgasztott fővel, elgondolkozva nem járod a város utait és nem tűnődöl már azon, mit és hogyan is kellene csinálni a szeretett város lokális és országos érdekében. A sok éjszakai lap-zárás után elkövetkezett a legutolsó zárás: küzdelmes életednek lezárása. Ezt a szomorú riportot már nekünk hagyttad, kars-társaidnak, akik gyászos érzéssel bocsáj-tunk végső utadra, kedves kenyeres paj-tásunk, Ujlaki Antal. A Szegedi Ujságírók Egyesülete nevében megtörtén búcsuzom tőled Ujlaki Antal és szeretetünknek szavakból font koszoruját leteszem a kopor-sódra.

Aldja meg az Isten a haló porodat is.

A temetőben Wenner Sándor a Szegedi Friss Ujság nevében búcsuzott el az elhunytól.

Egyetemi tankönyvek

összes fakultásra megérkeztek

Kovács Henrik könyvkereskedésbe
Kölcsey-utca 4. 1050 Telefon 10—48.